

1. Obiekt

734/7
DOMEK BISKUPI W ZESPOLE PAŁACOWO-ZDROJOWYM
OB. LOKALE MIESZKALNE

2. Czas powstania

1809

3. Miejscowość

NAŁĘCZÓW

4. Adres

24-140 Nałęczów,
Al. Grabowa 4

nr hipoteczny

300/3

lub. ewid. gruntów

5. Przynależność administracyjna

lubelskie

województwo

Miasto Nałęczów

gmina

pow. puławski

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Do 1772 r. Bochothnica

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

lubelskie

województwo

Puławy

powiat

8. Właściciel i jego adres

Zakład Lecznicy
„Uzdrowisko Nałęczów” S.A.
Nałęczów Al. Małachowskiego 5

9. Użytkownik i jego adres

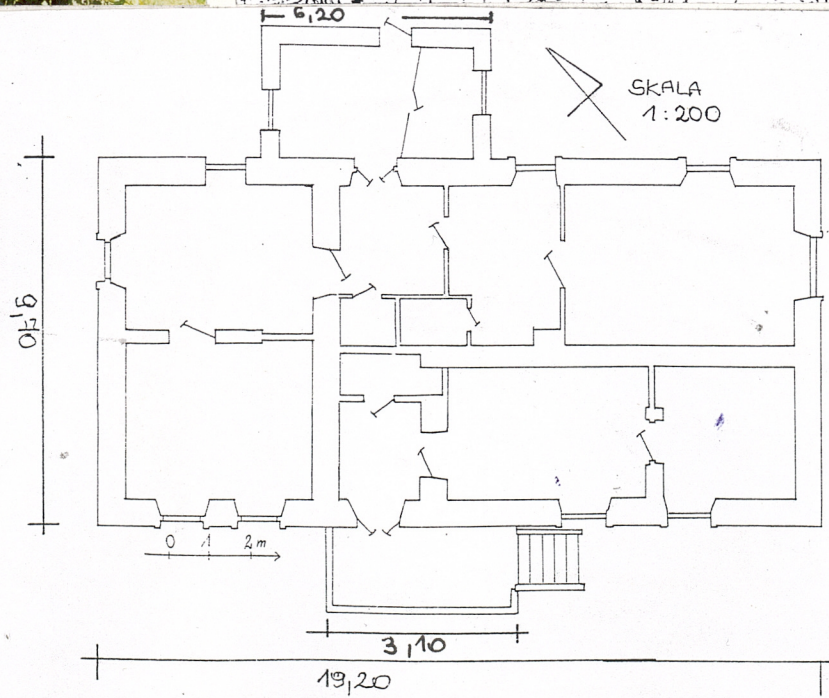
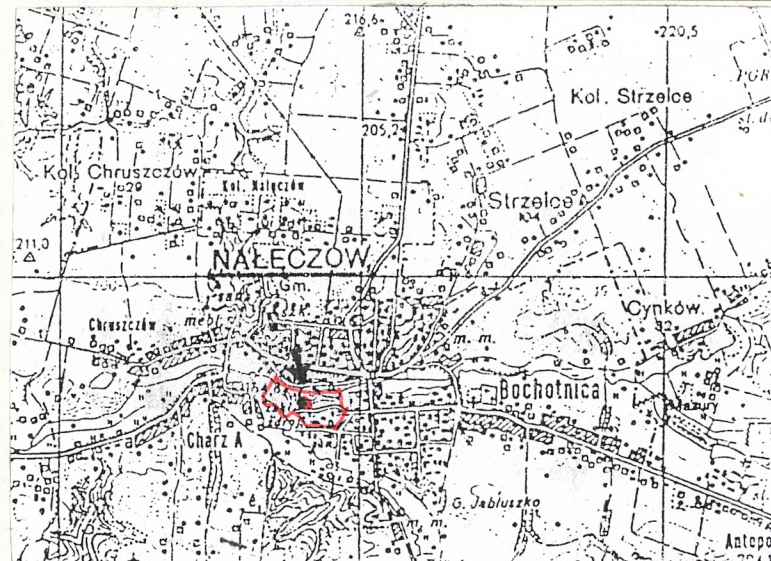
10. Rejestr zabytków

A / 257

14.03.1967

Nr

data

Po śmierci Antoniego Małachowskiego w 1796 roku majątek nałęczowski odziedziczyła jego żona Katarzyna z Działyńskich i syn Ludwik. Ponieważ zmarły właściciel korzystał z wód nałęczowskich, jego spadkobiercy postanowili wykorzystać je na szerszą skalę. Wkrótce zarówno pałac jak i oficyna nie były wystarczające. Wtedy Małachowscy budują pierwszy budynek o przeznaczeniu „sanatoryjnym” a jest nim Domek Biskupi. Wzniesiono go dla biskupa łuckiego Kacpra Ciecieszowskiego, od którego funkcji kościelnej pochodzi późniejsza nazwa obiektu.

W czasie drugiego etapu rozwoju uzdrowiska przypadającego na lata 80-te XIX wieku w „domku” urządzono aptekę a obecnie pełni on funkcję mieszkalną.

Domek Biskupi, mimo małych walorów artystycznych jest cennym obiektem uzdrowiska, ze względu na to, że jest pierwszym budynkiem sanatoryjnym. Jego historia jest nierozdzielnie związana z dziejami kurortu liczącego sobie 200 lat. Ozdobą obiektu jest niewątpliwie urzekająca delikatnością dekoracja werandy południowej o stylizowanych motywach roślinnych.

Sytuacja – Domek Biskupi znajduje się w północno-zachodniej części zespołu pałacowo-parkowego położonego w południowo-zachodniej części miasta, przy trasie wiodącej z Lublina do Kazimierza. Obiekt jest usytuowany na północny-wschód od Łazienek. Na wschód od budynku znajduje się Domek Grecki a na północ od niego rozlega się pas parku a za nim ulica Armatnia Góra. W stosunku do sąsiadującej od południa z obiektem Alei Grabowej, Domek Biskupi jest usytuowany na wzniesieniu.

Materiał, konstrukcja, technika –

Ściany – z cegły i kamienia łamanego wapiennego łączonych zaprawą wapienną. Zewnętrzne lica ścian pokryte tynkiem o zróżnicowanej fakturze. Drewniane są schody, weranda południowa oraz wewnętrzne parapety. Ściany wewnętrzne tynkowane.

Sklepienia i stropy – występują stropy płaskie.

Wieżba dachowa – stolcowa, krokwie oparte na płatwiach podpartych stolicami.

Pokrycie dachu – dach czterospadowy kryty blachą ^{stalową} ocynkowaną. Nad dobudowanym od północy przedsionkiem i nad drewnianą werandą daszki ^{werandy} pulpitowe również kryte blachą ^{stalową} ocynkowaną ^{foliową}.

Posadzki, podłogi – w przedsionku posadzka cementowa, w kuchniach płytki PCV, w pozostałych pomieszczeniach podłogi z desek.

Schody – występują zewnętrzne schody drewniane, 6-stopniowe prowadzące na południową werandę.

Otwory – drzwiowe i okienne prostokątne, drzwi wewnętrzne jednoskrzydłowe, deskowe oraz współczesne z płyt pilśniowych. Na werandzie występują drzwi dwuskrzydłowe z nadświetlem. Okna polskie, dwuskrzydłowe, sześciopole.

Rzut – budynek założony na rzucie prostokąta z przylegającą od południa werandą i przedsionkiem od północy. Układ wnętrza dwustronny, trójdzielny. Brak komunikacji wewnętrznej między poł.-zach. a pozostałą częścią budynku.

Bryła – „domek” jest niepodpiwniczony, jednokondygnacyjny przekryty niskim czterospadowym dachem. Od południa do obiektu przylega weranda a od północy przedsionek, kryty daszkami pulpitowymi. Przedsionek i weranda na wysokiej podmurówce są, o wysokości równej zewnętrznej części dachu.

Elewacje – wszystkie elewacje o ujednoliconej dekoracji polegającej na zróżnicowanej fakturze i kolorze tynków. Tynki gładkie, białe występują w partiach naroży i obrzeży ścian, tworząc obramienia elewacji podzielonych na kwatery oraz jako proste opaski otworów. Pozostałe płaszczyzny ścian pokrywają narzucane tynki o szaro-beżowej barwie. Elewację południową, pięcioosiową, zdobi usytuowana na osi budynku weranda o dekoracyjnej, snycerskiej oprawie stylizowanych motywów roślinnych. c.d. na wkł. nr 1

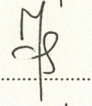

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
665 m ³	120,79 m ²	dom mieszkalny	lokale mieszkalne
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja (po 1945 r.) W latach 70-tych XX wieku zmieniono pokrycie dachu z eternitu na blachę ocynkowaną. Przebudowano część środkową budynku.		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Fundamenty w stanie dobrym. Cokół ścian zewnętrznych kwalifikuje się do remontu. Ściany wewnętrzne posiadają silne zawilgocenia w narożach pomieszczeń. Sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe i pokrycie dachu w stanie dobrym.	
20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Remontu wymaga cokół elewacji oraz zawilgocone ściany wewnętrzne . Należy jak najszybciej założyć instalację odgromową , która jest rozmontowana i luźno leży na dachu.			

21. Akta archiwalne i źródła ikonograficzne (rodzaj, numer i miejsce przechowywania)

23. Uwagi różne

24. Opracowanie karty ewidencyjnej

tekst	mgr Jadwiga Chmielewska	V-IX . 2001	
	imię, nazwisko, data, podpis		
plany, rysunki	mgr Jadwiga Chmielewska	V-IX . 2001	
	imię, nazwisko, data, podpis		
zdjęcia fotogr.	mgr Jadwiga Chmielewska	V-IX . 2001	
	imię, nazwisko, data, podpis		
WOSOZ			
miejsce przechowywania negatywów			

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

22. Bibliografia

Tarka M., Dzieje Nałęczowa , Nałęczów 1989 .
Red. J. Góra , M. Mironowicz-Panek , A. Olkowicz , Uzdrowisko Nałęczów-
przewodnik, Nałęczów 1998 .
Nałęczów , zakład wód mineralnych żelazistych i hydroterapii , Warszawa 1882 ,
W pos. J. Góra .
Kramarz Z., Inwentaryzacja konserwatorska Domku Biskupiego w Nałęczowie ,
Lublin 1970 , w pos. WOSOZ Lublin .

25. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

26. Załączniki

Wkładki nr 1- 3

1. Miejscowość	NAŁĘCZÓW	5. Obiekt (nazwa jak w karcie)	6. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina	Nałęczów	DOMEK BISKUPI W ZESPOLE	Tekst, plan sytuacyjny.
3. Powiat	Puławy	PAŁACOWO-ZDROJOWYM	
4. Województwo	Lubelskie	OB. LOKALE MIESZKALNE	

c.d. pkt. 13

W elewacji północnej, czteroosiowej (pierwotnie pięcioosiowej) występuje Ganek w całości pokryty gładkim, jasnym tynkiem.

Wnętrze – brak historycznego wystroju.

Wypośażenie – brak pierwotnego wyposażenia wnętr.

Instalacje – c.o. , wodno-kanalizacyjna , elektryczna.

mgr Jadwiga Chmielewska V-IX . 2001

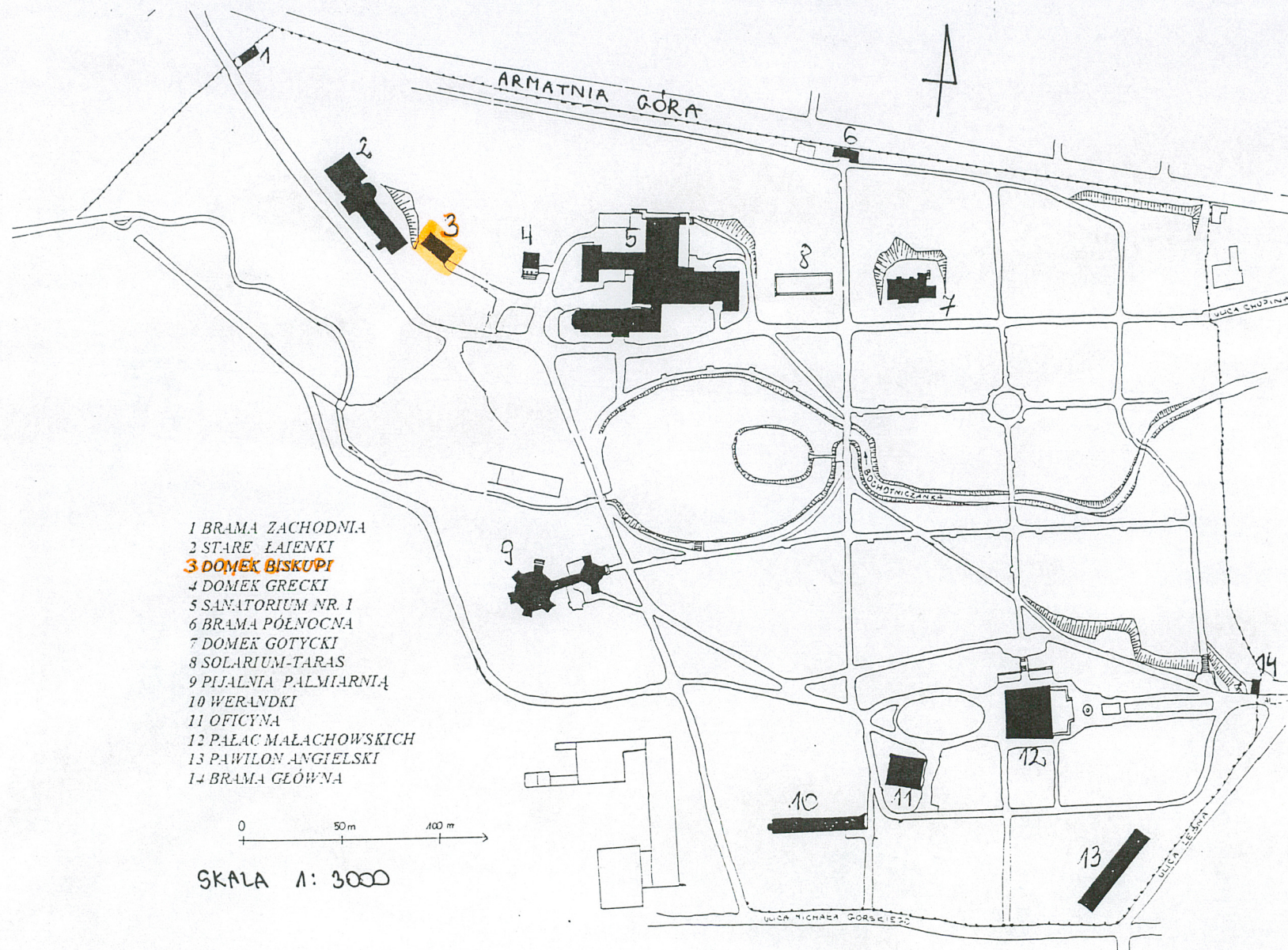
Wkładkę założył: .....

(imię, nazwisko, data)

WOSOZ Lublin

Miejsce przechowywania negatywów .....

1. Miejscowość	NAŁĘCZÓW	5. Obiekt (nazwa jak w karcie)	6. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina	Nałęczów	DOMEK BISKUPI W ZESPOLE	Zdjęcia
3. Powiat	Puławy	PAŁACOWO-ZDROJOWYM	
4. Województwo	Lubelskie	OB. LOKALE MIESZKALNE	

Elewacja południowa

Elewacja wschodnia

Elewacja północna

Wkładkę założył: ..... mgr Jadwiga Chmielewska V-IX . 2001
(imię, nazwisko, data)
 Miejsce przechowywania negatywów ..... WOSOZ .....

1. Miejscowość	NAŁĘCZÓW	5. Obiekt (nazwa jak w karcie)	6. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina	Nałęczów	DOMEK BISKUPI W ZESPOLE	Zdjęcia
3. Powiat	Puławy	PAŁACOWO-ZDROJOWYM	
4. Województwo	Lubelskie	OB. LOKALE MIESZKALNE	

POŁUDNIOWA WERANDA

ZACHODNI FRAGMENT PÓLNOCNEJ ELEWACJI

mgr Jadwiga Chmielewska V-IX . 2001

Wkładkę założył: .....
(imię, nazwisko, data)

WOSOZ

Miejsce przechowywania negatywów .....

WERANDA - DETAL

ELEWACJA ZACHODNIA